

Tillväxt och konkurrenskraft i Östersjöregionen
Hur skapar vi en framgångsrik region för hållbar tillväxt och konkurrenskraft?
konferens i Stockholm den 11 mars 2011

1. Bakgrund

I oktober 2009 antog Europeiska rådet en strategi för Östersjöregionen som ska göra regionen mer konkurrenskraftig. *EU:s strategi för Östersjöområdet* är den första makroregionala strategin i sitt slag i Europa, och Sverige har haft en ledande roll i ansträngningarna att utveckla Östersjöområdet till en region med hållbar tillväxt. Strategin är avsedd att främja en dynamisk utveckling av det gränsöverskridande samarbetet och bli ett nytt instrument för EU:s utveckling och sammanhållning. Det svenska EU-ordförandeskapet under andra halvåret 2009 manifesterade Sveriges roll som drivande i Östersjöregionens utveckling och samtidigt tog Sverige på sig ett stort ansvar för att genomföra de centrala delarna av strategins handlingsplan (av de 15 prioriterade områdena har Sverige påtagit sig ansvar för fyra, och i tre fall kommer Sverige att dela samordningsansvaret med andra medlemsstater).

I juni 2011 ska EU-kommissionen presentera en framstegsrapport för och en utvärdering av genomförandet av strategin och den medföljande handlingsplanen. Rapporten kommer att följas upp under det polska EU-ordförandeskapet under andra halvåret 2011, där genomförandet av många av strategins s.k. flaggskeppsprojekt också kommer diskuteras. Det kommer sannolikt också att ingå en utvärdering av om strategin bör utvidgas till andra områden och om nya mål ska sättas upp.

2. Syfte med konferensen

Det övergripande målet med konferensen är att informera svenska aktörer om Östersjöstrategin och öka kunskapen om dess genomförande och de utmaningar som återstår. Dialog som skapas omkring strategin anses vara en viktig del i processen och ger förutsättningar för bättre samarbete.

Ett annat syfte är att diskutera Sveriges roll och orientering i strategins kärnfrågor och eventuella nya prioriteringar som kan säkra strategins fortsatta relevans. Den utvärdering av Östersjöstrategins genomförande som gjorts hittills har å ena sidan konstaterat att det finns många nya aktiviteter i gång samt ett stort intresse för EU:s Östersjöstrategi och optimism för samarbete, och å andra sidan har den antytt en rad kritiska punkter som ska adresseras för att garantera strategins fortsatta framgång.

Det handlar särskilt om:

- Att den privata sektorn inte är tillräckligt involverad i genomförandet. Inte minst sett i ljuset av att cirka 50 % av den svenska import- och exporten går till länderna i Östersjöområdet verkar detta svärbegripligt. Näringslivet bör sammanföras med den offentliga sektorn på jämställd nivå,

liksom med universitetsvärlden, för att främja den innovations- och kunskapsbaserade delen av ekonomin. Det är därför viktigt att EU:s regionala dagsordning framstår som öppen och relevant för näringslivet. Om strukturfonds- och projektfinansiering blir för dominerande kan möjligheterna att engagera näringslivet förhållandevis bli begränsade. Vad kan göras för att stimulera näringslivets deltagande i strategins genomförande? Vilka synpunkter har näringslivet på strategins innehåll? Finns det några förhinder till handel och investeringar som skall prioriteras?

Det är i detta sammanhang mycket positivt att Tillväxtverket, Länsstyrelsen m.fl. inom ramen för International Council for Small Business World Conference i Stockholm den 16-17 juni arrangerar mötesplatsen Baltic Business Arena.

På BDF:s nästa toppmöte som hålls i oktober 2011 i Gdansk och sammanfaller med EU-kommissionens andra annual forum under Östersjöstrategin kommer det att finnas ett stort önskemål om aktivt deltagande från näringslivets sida. Hur uppnås detta bäst?

- Att strategin är präglad av delvis byråkrati; de offentliga strukturerna omkring genomförandet framstår som mycket väl utvecklade medan dialogen med och involveringen av den civila sektorn är mindre utvecklad. Det behövs en informations- och kommunikationssatsning omkring Östersjöstrategin, vilket i dagsläget är otillräckligt.¹ De makroregionala strategierna har en möjlighet att förbättra dialogen med EU:s medborgare som i dagsläget inte är utnyttjad. Vad bör göras?
- De tre ”no’s” (ingen ny lagstiftning, inga nya institutioner och inga nya budgetmedel) som strategin innehåller medför att befintliga ramvillkor måste utnyttjas och koordineras bättre, vilket dock har visat sig vanskligt. Det kräver i vart fall politiskt engagemang och stöd för att strategin ska bli framgångsrik. Europaparlamentet har avsatt ett mindre belopp till strategin och frågan är om de tre ”no’s” verkligen bör fasthållas på ett hårdnackat sätt?
- Att det på det övergripande planet inte finns något instrument i EU-strategin som kan användas för en generell utvärdering av hur framgångsrik strategin är. Det saknas konkreta målsättningar (objectives/benchmarks) för genomförande av de enskilda kapitlen. I den andra makroregionala strategi som EU antagit – som rör Donauområdet – kommer EU-kommissionen att ange konkreta målsättningar för genomförandet. En central fråga är alltså om inte Östersjöstrategin borde förses med motsvarande målsättningar? Detta är inte minst viktigt i fråga om att göra Östersjön till ett renare hav.
- Det görs ansträngningar för att få Ryssland närmare involverad i Östersjöstrategin och det är angeläget att undvika nya skiljelinjer i samarbetsrelationen. Det är inte minst viktigt för näringslivet att kunna utnyttja de möjligheter till affärer som Ryssland erbjuder.

Dessa och andra ämne skall tas upp i diskussion under paneldebatt 1 ”EU:s Östersjöstrategis genomförande och näringslivets roll”.

¹ Ett förslag till kommunikationstrategi har presenterats i februari 2011.

En annan relevant fråga är hur kopplingen mellan EU:s Östersjöstrategi och EU:s nya strategi för tillväxt och sysselsättning – Europa 2020. En sådan länk skulle framhålla Östersjöstrategins strategiska roll i fråga om tillväxt och sysselsättning, en aspekt som ofta kritiserats som otillräcklig, och skärpa strategins fokus. Baltic Development Forum publicerade 2010 rapporten *Going for Green Growth in the Baltic Sea Region* (se www.bdforum.org) som framhåller länken mellan Europa 2020 och Östersjöstrategin. Sambandet har därefter tagits upp av EU-kommissionen och det genomförs nu tre konferenser: Smart specialisation and growth in the Baltic Sea Region, 5-6 april i Malmö, Green growth in the Baltic Sea Region, 5-6 maj i Riga och Inclusive growth, tid och plats ännu inte bestämt.

Ett av Europa 2020-strategins prioriterade områden är energi, ett tema som också är prioriterat i Östersjöstrategin. Ett annat prioriterat område är den digitala marknaden, men detta tema reflekteras dock inte särskilt i Östersjöstrategin trots att Östersjöregionens länder – inte minst Sverige – besitter stora kompetenser på detta område. Det råder inget tvivel om att den digitala marknaden har en stor tillväxtpotential som ännu inte har tagits tillvara fullt ut och att regionen skulle kunna positionera sig som en ledande aktör på detta område. Genom flaggskeppsprojektet BSR Stars framhåller VINNOVA regionalt samarbete inom innovations- och klusterutveckling, där främjandet av innovation inom informations- och kommunikationsteknologi ingår som en viktig del. Dessutom har Estland ansvaret för ett mindre område, inom vilket det dock ännu inte skett några framsteg. Det förefaller självklart att det i anslutning till översynsprocessen under 2011 görs mer för att inkludera den digitala agendan. Baltic Development Forum kommer att argumentera för detta och har satt igång en process i denna riktning (*"Digital Agenda for the Baltic Sea Region"* som kommer att presenteras under den konferensen den 11 mars).

EU-strategin för Östersjöregionen har som målsättning att undanröja hinder på den inre marknaden. Detta har traditionellt varit en viktig aspekt inom Östersjösamarbetet, inte minst för de nordiska och baltiska länderna som är små och öppna ekonomier som är avhängiga av tillgången till exportmarknader. Inom Östersjöstrategin samordnas detta prioriterade område av Sverige och Estland. Ett bättre utnyttjande av den inre marknaden är en huvuduppgift också för den nya digitala agendan i EU 2020-strategin. Östersjöregionen kan ta upp flera olika aspekter. Ett konkret samarbete för att avlägsna kvarstående handelshinder på den inre marknaden i regionen är till exempel att utvidga SOLVIT-centrens uppgifter genom att i större utsträckning arbeta hinderförebyggande samt ta fram så kallade inre marknadsguider åt sina förvaltningar. SOLVIT är ett nätverk inom EU/EES som syftar till att hjälpa enskilda och företag att på informell väg lösa hinder mot den fria rörligheten på EU:s inre marknad.

Banksektor har spelat en stor roll i att få marknader inom Östersjön mer integrerat - i synnerhet via FDI och uppköp. Bankerna kan därför ha stor erfarenhet i Östersjöregionens inre marknad.
Dessa och andra ämne skall tas upp i diskussion under paneldebatt 2 "Den digitala agendan".

Sist men inte minst kan konferensen också ses mot bakgrund av det pågående 20 års-jubileet av att Sverige upprättade diplomatiska förbindelser med de tre baltiska länderna och de många olika evenemang som arrangeras i detta sammanhang i Sverige under 2011.

Konferensen öppnas av EU-minister Birgitta Ohlsson och Estlands EU-statssekreterare Kaja Tael.

As EU-minister, Birgitta Ohlsson is politically responsible for the EU-strategy for the Baltic Sea Region and is playing a key role in facilitating a successful implementation of the Action Plan of the strategy both within Sweden and the EU. The

macro-regional concept is new in the EU, and it is still uncertain how this new policy tool can play a role in enhancing territorial cohesion, facilitating the implementation of structural funds and other EU policies, and in establishing a better dialogue with the EU citizenry. The EU strategy will be reviewed in 2011 and Birgitta Ohlsson will present her visions and ambitions for the EU strategy for the Baltic Sea Region: how can the strategy be further improved and strengthened?

Estonia has the presidency of Baltic Council of Ministers and has therefore been invited to open the conference in order to mark this year's 20 years anniversary of the Baltic States regaining of independence. A parliamentary election will be held in Estonia on 6 March 2011, with e-voting between 24 February and 2 March 2011. Estonia has also been invited due one of the themes of the conference, the digital agenda, where Estonia has played a special role in promoting this issue both within the EU-strategy for the Baltic Sea Region and in connection with the adoption of the Europe 2020 strategy. Estonia has come far with e-government in the country and the election process is an illustration of this. The Estonian minister is expected to speak about the digital agenda and on the 20 years anniversary on behalf of all three Baltic countries.

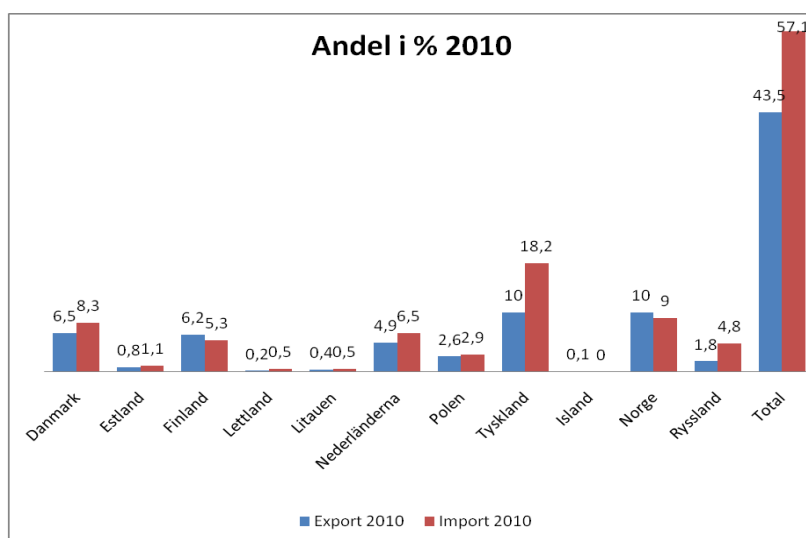
3. Kontaktinformation

För frågor som rör konferensen vänligen kontakta:

- Viktoria Nilsson, Project Manager, +45 60218578, vn@bdforum.org
- Katarina Tafvelin, Head of Communication and Media, +45 27648076, ktn@bdforum.org
- Hans Brask, Director, +45 60 21 85 81, hb@bdforum.org

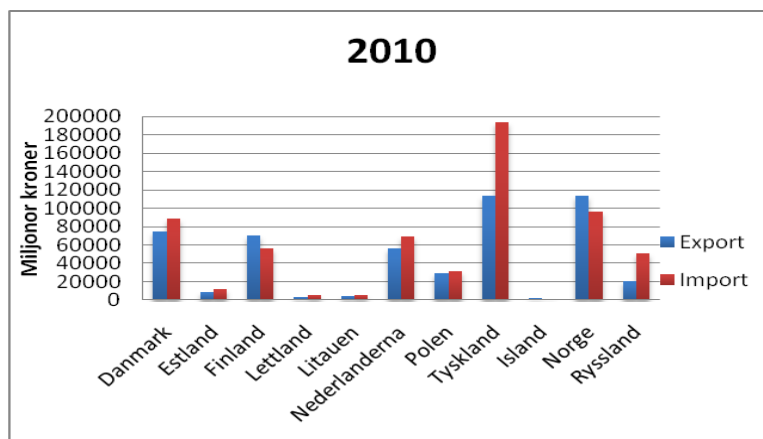
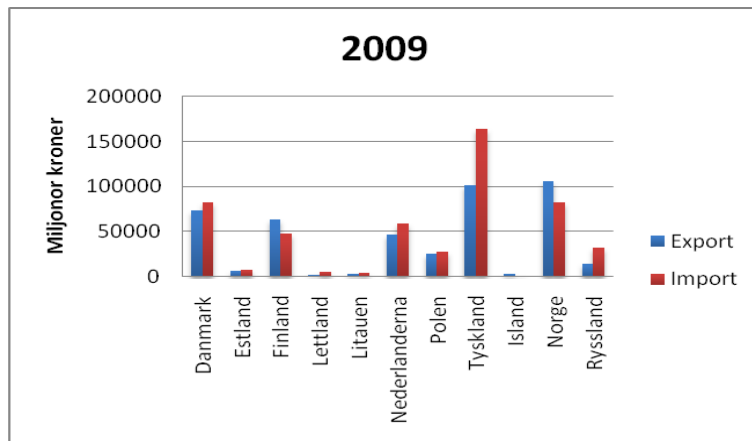
Annex
Sveriges export och import av varor fördelade på länder inom Östersjöområdet, i miljoner kronor
2009-2010*

Land	Värde januari-december		Andel i %	Förändring i %	Värde januari-december		Andel i %	Förändring i %
	2010	2009	2010	2010/2009	2010	2009	2010	2010/2009
Danmark	74 267	72 855	6,5	2	88 336	81 976	8,3	8
Estland	8 909	6 045	0,8	47	12 023	7 027	1,1	71
Finland	70 347	63 571	6,2	11	56 520	47 273	5,3	20
Island	1 563	2 412	0,1	-35	244	241	0,0	1
Lettland	2 725	2 146	0,2	27	5 697	5 624	0,5	1
Litauen	4 588	3 173	0,4	45	5 636	4 168	0,5	35
Nederländerna	56 104	46 662	4,9	20	69 157	58 788	6,5	18
Norge	113 204	105 734	10,0	7	96 247	82 518	9,0	17
Polen	29 012	25 164	2,6	15	30 908	27 732	2,9	11
Tyskland	113 285	101 428	10,0	12	193 572	164 402	18,2	18
Ryssland	20 853	14 034	1,8	49	50 753	31 492	4,8	61
Total	494857	443224	43,5		609093	511241	57,1	

*Källa: SCB, http://www.scb.se/Pages/TableAndChart_142265.aspx

Annex
Sveriges export och import av varor fördelade på länder inom Östersjöområdet, i miljoner kronor
2009-2010*

*Källa: SCB, http://www.scb.se/Pages/TableAndChart_142265.aspx